

Önskestatsminister 2018

I Sverige väljer vi parti och inte regering. Valet av regeringschef är indirekt och äger rum efter valet på basis av valresultatet. I Valundersökningarnas förvalsstudier har vi vid flera tillfällen ställt frågan om vem väljarna helst skulle vilja ha som statsminister. Flertalets önskemål infrias för det mesta, som exempelvis med Göran Persson 2002 (53 procent), Fredrik Reinfeldt 2006 och 2010 (43 respektive 46 procent). Men det blir inte alltid som flertalet önskar. I valet 1991 önskade sig ett flertal av väljarna att Ingvar Carlsson som statsminister (35 procent) men fick Carl Bildt. Fredrik Reinfeldt var mest önskad 2014 (41 procent) men då blev Stefan Löfven regeringschef.

Inte heller 2018 blev den populäraste önskestatsministern regeringschef. Veckorna före valet 2018 var moderatledaren Ulf Kristersson (31 procent) väljarnas vanligaste önskestatsminister, tätt följt av socialdemokraternas Stefan Löfven (27 procent). Annie Lööf samlade 14 procent av väljarna bakom sitt namn, och Jimmie Åkesson 10 procent.

Tabell 1 Svenska väljares önskestatsminister 2018. Andel spontana omnämningen bland samtliga och bland partiernas väljare (procent).

Partival	Jonas Sjöstedt (V)	Stefan Löfven (S)	Isabella Lövin (MP)	Gustav Fridolin (MP)	Annie Lööf (C)	Jan Björklund (L)	Ulf Kristersson (M)	Ebba Busch Thor (KD)	Jimmie Åkesson (SD)	Övriga	Summa procent	Antal svarande
Samtliga väljare 2018	5	27	1	1	14	2	31	2	10	7	100	1 154
Vänsterpartiet	41	34	0	0	7	0	2	1	0	15	100	85
Socialdemokraterna	2	82	0	0	3	0	1	0	2	10	100	260
Miljöpartiet	7	26	20	13	17	2	2	0	0	13	100	60
Centerpartiet	0	9	0	0	75	1	11	1	0	3	100	88
Liberalerna	2	7	0	0	23	19	43	4	0	2	100	57
Moderaterna	0	3	0	0	9	0	82	0	3	3	100	232
Kristdemokraterna	0	6	0	0	15	4	58	10	4	3	100	68
Sverigedemokraterna	0	3	0	0	3	0	28	1	63	2	100	108

Källa: Göteborgs universitet, Valforskningsprogrammet: Valundersökningen 2018, förvalsetappen.

Kommentar: Frågan löd: "Vem skulle du helst vilja ha som statsminister i regeringen efter valet?". En öppen fritextfråga användes, där 68 procent av de som fick frågan avgav ett giltigt svar. Svaren kodades till huvudkategorier. Kategorin övriga partier är för liten (n=9) för att kunna redovisas. De vanligaste svaren i kategorin övriga är Gudrun Schyman, partiledare för Feministiskt initiativ (19 svar, 2 procent) och Margot Wallström (14 svar, 1 procent). Resultaten för tidigare val finns presenterade i boken Oscarsson & Holmberg (2016) Svenska väljare. Stockholm: Wolters Kluwer. Se även Falk, Elisabeth & Henrik Oscarsson (2018). Svenska folkets önskeregering och önskestatsminister. I Andersson, Ulrika, Johan Martinsson, Maria Oskarsson & Björn Rönnerstrand, Red. (2018). Sprickor i fasaden. Göteborgs universitet, SOM-institutet.